

УДК 339

Савченко О.В.

Луцький національний технічний університет, аспірант

Тенденції розвитку ринку туристичних послуг України

У статті розглянуті основні тенденції розвитку ринку туристичних послуг у світі та Україні. Проведено аналіз показників туристичних потоків, суб'єктів туристичної діяльності в Україні.

Ключові слова: туристичний ринок, туризм, туристичний потік, розвиток туризму.

Olga Savcheniuk

Tendencies of development tourism of Ukraine

Global tourism is now generally recognized as one of the largest industries in the world and one of the most significant sources of employment and Gross Domestic Product (GDP). Tourism particularly benefits the economies of developing countries, where most of the sector's tourism jobs and businesses are being created.

Following the modern trends of development of many industries, tourism holds leading positions in the world economy and is one of the most dynamic and successful industries. According to statistics from the World Tourism Organization (WTO) Tourism ranks first among industries world economic complex in terms of exports of goods and services.

Worldwide, almost every year the tourism industry is experiencing steady growth. International tourist arrivals grew from 528 mln. In 2005 to 1.13 billion. In 2014 and projected that exceeds 1.8 billion. 2030.

Ukraine, as a country at the center of Europe, has all the prerequisites for the proper development of the economy through tourism. Since occupies a leading position in Europe in terms of security of valuable natural and cultural resources.

Over the decades, tourism has experienced continued growth and deepening diversification to become one of the fastest growing economic sectors in the world. Modern tourism is closely linked to development and encompasses a growing number of new destinations. These dynamics have turned tourism into a key driver for socio-economic progress.

Today, the business volume of tourism equals or even surpasses that of oil exports, food products or automobiles. Tourism has become one of the major players in international commerce, and represents at the same time one of the main income sources

for many developing countries. This growth goes hand in hand with an increasing diversification and competition among destinations.

This global spread of tourism in industrialised and developed states has produced economic and employment benefits in many related sectors - from construction to agriculture or telecommunications.

The number of international tourist arrivals (overnight visitors) in 2015 reached a total of 1186 million, an increase of 52 million over the previous year. Representing an increase of close to 5%, this marks the 6th consecutive year of above-average growth following the 2009 global economic crisis, with international arrivals increasing by 4% or more every year since 2010.

Prognoses: International tourist arrivals worldwide are expected to increase by 3.3% a year between 2010 and 2030 to reach 1.8 billion by 2030, according to UNWTO's long-term forecast report *Tourism Towards 2030*.

Between 2010 and 2030, arrivals in emerging destinations (+4.4% a year) are expected to increase at twice the rate of those in advanced economies (+2.2% a year).

The market share of emerging economies increased from 30% in 1980 to 45% in 2015, and is expected to reach 57% by 2030, equivalent to over 1 billion international tourist arrivals.

Demand was robust overall, although results were more mixed than usual across destinations. Three major factors influenced tourism flows in 2015: the unusually strong exchange rate fluctuations, the decline in the price of oil and other commodities which increased disposable income in importing countries but weakened tourism demand in exporting countries, as well as increased global concern about safety and security.

Keywords: tourism market, tourism, tourist flow, tourism.

Савченко О.В.

Тенденции развития рынка туристических услуг Украины

В статье рассмотрены основные тенденции развития рынка туристических услуг в мире и Украине. Проведен анализ показателей туристических потоков, субъектов туристической деятельности в Украине.

Ключевые слова: туристический рынок, туризм, туристический поток, развитие туризма.

Постановка проблеми. Серед багатьох галузей, туризм займає провідні позиції у світовій економіці і є однією з найбільш динамічних та успішних галузей. За статистичними даними Всесвітньої туристичної організації (ВТО) туризм займає перше

місце серед галузей світового господарського комплексу за обсягом експорту товарів і послуг.

У всьому світі, індустрія туризму майже щороку переживає стійке зростання. Міжнародні туристські прибуття збільшилися з 528 млн. в 2005 році до 1,13 млрд. в 2014 р. та прогнозується, що перевищить 1,8 млрд. до 2030 року.

Україна має всі передумови для належного розвитку економіки за рахунок туризму і разом з тим, займає одне з провідних місць в Європі за рівнем забезпеченості цінними природними та культурними ресурсами.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження ринку туристичних послуг розглядається у роботах М.П. Мальська, М.Й. Рутинський, І.О. Дишловий, С.В. Білоус та інші. Проте, на нашу думку, в існуючих працях не в повній мірі досліджено всі компоненти даного ринку та його розвиток.

Метою статті є аналіз ринку туристичних послуг в Україні, визначення його перспектив та тенденцій розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Згідно з даними ЮНВТО, в 2015 році число міжнародних туристських прибуттів збільшилася на 4,4% і склало в цілому 1 184 млн. За даними Всесвітньої туристичної організації у 2015 році в порівнянні з 2014 роком на 50 млн. більше туристів здійснили подорожі по всьому світі [1].

У 2015 році міжнародний туризм досяг нових висот. Ефективна діяльність сектора сприяє розвитку економіки і створення робочих місць у багатьох частинах світу. Тому вкрай важливо, щоб країни заохочували політику, що сприяє неухильному зростанню туризму, включаючи полегшення подорожей, розвиток людських ресурсів.

У 2015 році турнаправлення виглядають неоднозначно внаслідок надзвичайно різких коливань валютних курсів, падіння

цін на нафту та інші товари, в зв'язку з чим зросли наявні доходи в країнах-імпортерах, але скоротився попит в країнах-експортерах, а також внаслідок зростання стурбованості з приводу безпеки і захисту людей [5, с.130].

Так як в нинішній ситуації на передній план виступають перш за все питання безпеки і захисту, ми повинні нагадати, що розвиток туризму в значній мірі залежить від нашої колективної здатності сприяти організації безпечних і безперешкодних подорожей.

На основі даних ЮНВТО розглянемо основну тенденцію за 2014-2015 рр. що стосується структури світового туристичного ринку (рис.1, рис.2) [6].

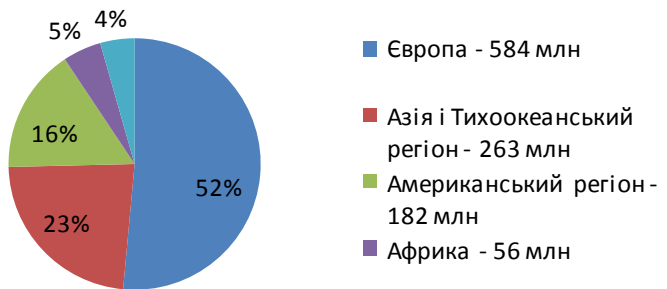

Рис.1. Регіональна структура світового туристичного ринку у 2014 році, %

Помітно, що міжнародні туристичні прибуття в 2015 році порівняно з 2014 роком виросли на 4,4% (50 млн.), склавши в цілому 1,184 млн. у 2015 році.

Проте, незважаючи на різну динаміку туристичних прибуттів по регіонах, досі зберігається сформована раніше структура міжнародного туристичного ринку із домінуванням Європейського.

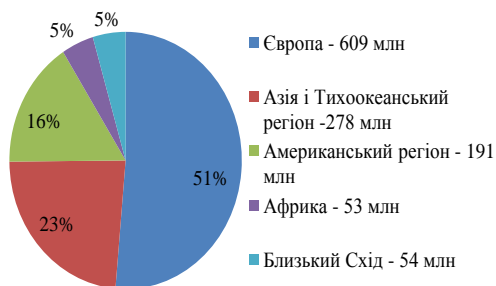

Рис.2. Регіональна структура світового туристичного ринку у 2015 році, %

Згідно регіональної структури у 2015 році темпи зростання в Європі, Американському та Азіатсько-Тихоокеанському регіонах склали близько 5%. А основним лідером у регіональній структурі світового туристичного ринку залишається Європа.

Щодо тенденцій розвитку туризму в Україні, то пріоритетним напрямом туристичної діяльності впродовж 2013-2015 роках був виїзний туризм. У 2013 році він був найбільшим і становив 2519390 осіб, а найменшим у 2015 році – 1647390 осіб (табл.1.). Найменше туристичних потоків у 2013-2015 роках спостерігається у відвідуванні нашої країни іноземними туристами і найменшим даний показник був у 2015 році – 15159 осіб.

Таблиця 1

Туристичні потоки України за 2013-2014 роки [3]

Рік	Кількість громадян України, які виїжджали за кордон - усього ²	Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну - усього ²	Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України – усього	Із загальної кількості туристів:		
				іноземні туристи	туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон	внутрішні туристи
2013	23761287	24671227	3454316	232311	2519390	702615
2014 ¹	22437671	12711507	2425089	17070	2085273	322746
2015 ¹	23141646	12428286	2019576	15159	1647390	357027

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції

² Включно з одноденними відвідувачами (за даними Адміністрації Держприкордонслужби України)

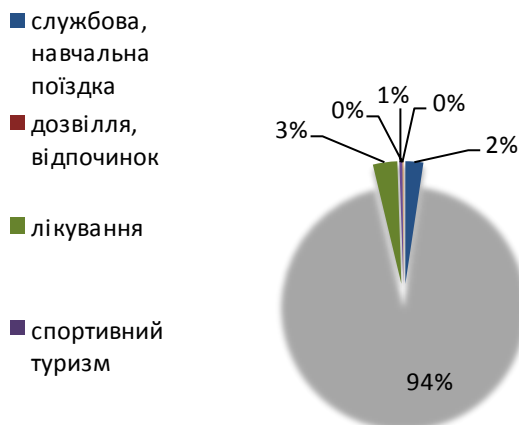

Рис.2. Розподіл туристів, обслугованих тур агентами в Україні, за метою поїздки та видами туризму у 2015 році [4]

Розподіл туристів, обслугованих тур агентами в Україні показав, що основною метою поїздки був відпочинок та дозвілля і у 2015 році становив 94%, 3 % - лікувальна справа, 1% займав спортивний туризм та 2% - це службові поїздки на рис.2.

Важливим фактором у розвитку ринку туристичних послуг є розвиток транспортного сполучення та забезпечення необхідного рівня безпеки подорожей. Серед транспортних засобів найбільшою популярністю користується автомобільний вид транспорту, який становить 89%, а найменшу частину займає водний на авіаційний транспорт – 0,2% (рис. 3) [2, с.305].

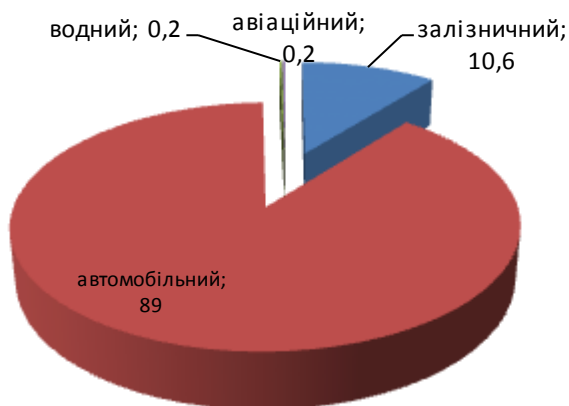

Рис.3. Структура пасажирських перевезень в Україні за 2015 рік

Держава повинна робити все, щоб сприяти розвитку міжнародного співробітництва та створення міцних економічних і інституційних міжнародних відносин, щоб поліпшити економіку України за рахунок розвитку індустрії туризму.

На даний момент українські туроператори все частіше звертають увагу на рекламу іноземного туризму, реклами

внутрішнього туризму мало. І це також є причиною слабого розвитку внутрішнього туризму.

В роботі туристичної галузі можна виокремити наступні проблеми, що стримують розвиток туристичної галуззі. Серед них:

- відсутність розгалуженої системи інформаційно-рекламного забезпечення діяльності галузі та туристичних представництв за кордоном;

- відсутність цивілізованих умов перетину кордону та несприятливий візовий режим для іноземних туристів;

- податкове законодавство, що не сприяє вкладенню інвестицій в інфраструктуру туризму та санаторно-курортний комплекс;

- різновідомча підпорядкованість туризму та санаторно-курортного комплексу;

- недоліки в системі регіонального управління ;

- проблема тіньової економіки;

- необхідність передання частини повноважень органам місцевого самоврядування.

Ситуація, що склалася в туристичній сфері останнім часом, вимагає активного пошуку засобів подолання кризових явищ та інтенсифікації виробництва туристичного продукту, із забезпеченням необхідної його якості. Шляхи подолання проблеми: покращувати технологічну базу, в Україні практично не застосовуються туристичні технології, які в розвинутих країнах набули ознак повсякденної ужитковості: електронні інформаційні довідники щодо готелів, транспортних маршрутів і туристичних фірм з переліком і вартістю послуг, які ними надаються. Підвищувати рівень обслуговування; в умовах кризи, коли дуже високим є психологічне навантаження та обмежена кількість сімейного бюджету може бути виділена на відпочинок, необхідно розвивати місцеві види туризму, які є більш дешевими та можуть дати поштовх для розвитку, сумісних з туризмом сфер економіки.

Безсумнівно, Україна має всі шанси стати розвинутою і сильною державою. Завдяки своїм багатим природним ресурсам, а індустрія туризму в Україні може бути розроблена не гіршому рівні, ніж в інших більш розвинених країнах світу.

Отже, туризм в Україні є важливою економічною гілкою, що може принести значний прибуток в економіку держави, а розвиток цієї пріоритетної галузі виведе країну та новий рівень розвитку.

1.Сучасні тенденції розвитку світового ринку туристичних послуг. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://easterneurope-bm.in.ua/journal/2_2016/12.pdf

2.Мальська М.П. Економіка туризму: теорія та практика / М.П. Мальська, М.Й. Рутинський, С.В. Білоус. — К.: Центр учбової літератури, 2014. — 544 с.

3.Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4.Державна служба України по туризму і курортах. Статистика / Аналітична довідка про роботу туроператорів та тур агентів. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.tourism.gov.ua>

5.Дишловий І.О. Новітні тенденції в стратегічному управлінні організаціями туристичної індустрії / І.О.Дишловий, Д.О.Светлічна //Механізм регулювання економіки. – 2011. – № 1. – С. 128-137.

6.Всесвітня організація торгівлі. [Електронний ресурс] . - Режим доступу : <http://www2.unwto.org/ru/home>